

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

IZVJEŠTAJ S NACIONALNOG SAVJETOVANJA U SKLOPU PROJEKTA REACH

Zagreb, 6. lipnja 2025. – HUB385, Petračićeva 6

Organizator: Udruga za razvoj civilnog društva SMART

Vrijeme održavanja: 11:30 – 15:30

UVOD

Nacionalne konzultacije s građanima u okviru projekta REACH – Ponovno promišljanje participacije kroz afirmativne konzultacije s građanima održane su 6. lipnja 2025. godine u Zagrebu. Na savjetovanju je sudjelovalo 27 osoba, među kojima predstavnice i predstavnici institucija (Ured Europskog parlamenta, Predstavništvo Europske komisije, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ured za udruge, Europski gospodarski i socijalni odbor, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu), organizacija civilnog društva te 11 građana i građanki koji su sudjelovali na prethodnim lokalnim savjetovanjima u Pazinu i Rijeci.

TIJEK SAVJETOVANJA

Sudionici su tijekom uvodnog dijela upoznati s ciljevima projekta, ključnim nalazima s lokalnih savjetovanja te planiranim aktivnostima na europskoj razini. Podijeljeni su im materijali s pregledom tema za raspravu, a zatim su radili u malim grupama koje su se bavile Europskom unijom, vladavinom prava i demokracijom te okolišem.

Svaka grupa razvila je prijedloge preporuka, koje su zatim predstavljene i dodatno dorađene u plenarnoj raspravi. U završnoj fazi provedeno je glasanje u kojem je svaki sudionik mogao podržati do tri preporuke po tematskom području. Ukupno je izrađeno 33 preporuka, a izabrano je 10 prioritetnih koje će biti uključene u transnacionalnu razmjenu u Beogradu i završnu konferenciju u Bruxellesu.

ODABRANE PREPORUKE I MJERE

Europska unija:

- Razviti/unaprijediti izravnu komunikaciju s građanima u živo te prilagoditi jezik i formu
- Građanima na jednostavan način približiti (njihove) koristi kroz informiranje o EU
- Razviti sustav financijskih potpora manjih vrijednosti za unaprjeđenje kvalitete života u manjim sredinama (lokalnim zajednicama)

Vladavina prava i demokracija:

- Promovirati i popularizirati postojeće alate demokratske kontrole javnih tijela i sudjelovanja javnosti poput prava na pristup informacijama, javnih savjetovanja i drugih
- Temeljna načela građanske participacije (povjerenje, solidarnost, suradnja, (su)djelovanje, zajednica) ugraditi u formalne i neformalne obrazovne programe od najranije (vrtičke) dobi

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

- Kontinuirano podržavati inicijative i projekta OCD-a kojima se pilotira i inovira u području jačanja građanskih kompetencija djece i mladih uz zadržavanje i nadogradnju a ne ukidanje ili smanjivanje postojećih obrazovnih programa (Politika i gospodarstvo)
- Potaknuti veći izlazak građana na izbore kroz uvođenje obveznog glasanja u trajanju od dva dana od kojih je jedan radni

Okoliš:

- Uvesti mjere nagrađivanja građana za manju proizvodnju otpada, pravilno razvrstavanje otpada i aktivan doprinos čišćenju okoliša i očuvanju resursa te proizvođačima (akterima na tržištu) za održivu ambalažu.
- Povećati transparentnu i dvosmjernu komunikaciju i informiranje građana o učinkovitosti u razvrstavanju, obradi i zbrinjavanju prikupljenog otpada kao odgovor na demotivaciju građana za pravilnim odvajanjem otpada, kompostiranjem i sl.
- Razvijati lokalnu samoodrživost u proizvodnji ekološke hrane kroz podršku osnivanju poljoprivrednih zadruga, GSR-a te ih prioritzirati kao opskrbljivače dječjih vrtića, škola, bolnica, javnih ustanova i sl.

EVALUACIJA SAVJETOVANJA

Sudionici su savjetovanje ocijenili izuzetno pozitivno – čak 90% ih je dalo najvišu ocjenu (10/10). Posebno su pohvaljeni moderacija (prosječna ocjena 4,90), opća atmosfera (4,90), organizacija događanja, rad u grupama te kvalitetna stručna podrška.

Istaknuta je konstruktivna i otvorena atmosfera, raznolikost sudionika i mogućnost izražavanja vlastitih stavova. Sudionici su naglasili kako su, iako možda nisu promijenili mišljenje, dobili nova saznanja i širi pogled na razmatrane teme. Kao prijedlozi za poboljšanje navedeni su: produženje vremena za rad po grupama, jasnije upute te češće organiziranje sličnih događanja.

ZAKLJUČAK

Nacionalno savjetovanje u Zagrebu pokazalo je kako strukturirani dijalog između građana i institucija može rezultirati konkretnim, provedivim i korisnim preporukama. Događanje je dodatno naglasilo potrebu za nastavkom sličnih participativnih formata kako bi se ojačalo građansko povjerenje, razumijevanje javnih politika i aktivno uključivanje građana na svim razinama odlučivanja.

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

POPIS SVIH PRIJEDLOGA MJERA I PREPORUKA

1. EUROPSKA UNIJA

1.1 Razviti/unaprijediti izravnu komunikaciju s građanima u živo, prilagoditi jezik i formu

1.2 Građanima na jednostavan način približiti (njihove) koristi kroz informiranje o EU

1.3 Povećati sinergiju između građana i institucija (povećati uključenost dionika na nacionalnoj i regionalnoj razini)

1.4 Educirati predstavnike institucija za komunikaciju s građanima

1.5 Osigurati raznolikost aktivnosti informiranja građana o EU, te prilagoditi aktivnosti različitim ciljanim skupinama

1.6 Potaknuti veću suradnju na lokalnim razinama

1.7 Osnaživati korisnike EU fondova kroz bolje informiranje i edukaciju (informacije o natječajima i rezultatima)

1.8 Prilagoditi (simplificirati) natječe s obzirom na visinu potpora i vrstu korisnika

1.9 Osigurati veću transparentnost u procesu donošenja odluka o područjima financiranja na razini RH

1.10 Razviti sustav finansijskih potpora manjih vrijednosti za unaprijeđenje kvalitete života u manjim sredinama (lokalnim zajednicama)

1.11 Podizati svijest građana o tome što građani dobivaju/imaju zbog članstva u EU i u skladu s tim poticati EU ekonomiju

2. VLADAVINA PRAVA I DEMOKRACIJA

2.1. Unaprijediti zakonodavni okvir za djelovanje političkih stranaka uz uvođenje alata za povećanja unutarstranačke demokratičnosti i transparentnosti rada stranaka vođeni preporukama Venecijanske komisije i OEES-a

2.2. Osigurati institucionalnu i druge oblike podrške za ostvarivanje svrhe formalnih oblika sudjelovanja mladih: vijeća učenika, savjeti mladih i studentski zborovi

2.3. Promovirati i popularizirati postojeće alate demokratske kontrole javnih tijela i sudjelovanja javnosti poput prava na pristup informacijama, javnih savjetovanja i drugih

2.4. Temeljna načela građanske participacije (povjerenje, solidarnost, suradnja, (su)djelovanje, zajednica) ugraditi u formalne i neformalne programe od najranije (vrtićke) dobi

2.5. Kontinuirano podržavati inicijative i projekta OCD-a kojima se pilotira i inovira u području jačanja građanskih kompetencija djece i mladih uz zadržavanje i nadogradnju a ne ukidanje ili smanjivanje postojećih obrazovnih programa (Politika i gospodarstvo)

2.6. Kontinuirano raditi na jačanju povjerenja građana u javnu vlast i javni sektor kroz zagovaranja "merit" sustava u javnoj upravi, kreiranje i promociju dobrih praksi i dobrih primjera koji podržavaju jačanje povjerenja građana i javnosti u procese, prakse i institucije

2.7. Potaknuti veći izlazak građana na izbore kroz uvođenje obveznog glasanja u trajanju od dva dana od kojih je jedan radni

2.8. Uvesti strože sankcije za nepoštivanje pravila o kvotama na kandidacijskim listama za izbore (npr. neprihvatanje liste umjesto novčane kazne)

2.9. Onemogućiti kumulaciju/dupliciranje izbornih političkih funkcija (zastupnik-gradonačelnik)

2.10 Spuštanje dobne granice biračkog prava na 16 godina (*izdvojeno iz 2.7. tijekom plenarne rasprave*)

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

2.11. Omogućiti digitalno glasanje na izborima (*izdvojeno iz 2.7. tijekom plenarne rasprave*)

3. OKOLIŠ

3.1. Uvesti mjere nagrađivanja građana za manju proizvodnju otpada, pravilno razvrstavanje otpada i aktivan doprinos čišćenju okoliša i očuvanju resursa te proizvođačima (akterima na tržištu) za održivu ambalažu

3.2. Povećati transparentnu i dvosmjernu komunikaciju i informiranje građana o učinkovitosti u razvrstavanju, obradi i zbrinjavanju prikupljenog otpada kao odgovor na demotivaciju građana za pravilnim odvajanjem otpada, kompostiranjem i sl.

3.3. Uspostaviti učinkovit sustav gospodarenja otpadom - poticati otvaranje energana na bio otpad, centre za oporabu, spalionice plastike s učinkovitim filterima, kompostane i dr.

3.4. Izraditi nacionalnu BIO mapu s mapiranim prirodnim resursima i zaštićenim vrstama kao temelj za očuvanje i zaštitu prirodnih resursa (tlo, voda), zaštićenih područja, očuvanje bioraznolikosti, autohtonih životinjskih i biljnih vrsta kao temelj za znanstvena istraživanja i razvoja strateških investicija za dobrobit građana

3.5. Jasnije i transparentnije definiranje lokalnih prioriteta od strateškog interesa za oblikovanje održive zajednice (referendumi za zaštitu vodnih resursa, šuma i sl.)

3.6. Razvijati lokalnu samoodrživost u proizvodnji ekološke hrane kroz podršku osnivanju poljoprivrednih zadruga, GSR-a te ih prioritizirati kao opskrbljivače DV, škola, bolnica, javnih ustanova i sl.

3.7. Osigurati poticajne uvjete za osnivanje građanskih solarnih energana u sinergiji JLS-a, OCD-a i građana pojedinaca, pojednostavljivanje birokracije) i jačanje uloge HEP-a kao servisa građana u ostvarivanju prava građana na energetske neovisnost o sustavu

3.8. Raditi na sinergiji top down i bottom up pristupa - jačati političku volju i odgovornost javnih ustanova i poduzeća u kombinaciji s osnaživanjem svijesti, volje, proaktivnosti i aktivizma građana, njihovo organiziranje i umrežavanje s ciljem praćenja i reagiranja na devastaciju okolišnih resursa

3.9. Uvesti okolišno obrazovanje u školama i "zeleni" rad s mladima s posebnim fokusom na mlade izvan sustava školovanja

3.10. Osigurati "zelenu" dimenziju nacionalnih i lokalnih legislativa kao horizontalnog prioriteta i interdisciplinarnog elementa svih projekata od strateškog značaja

3.11. Učinkovito razvijati i poticati alate za zaštitu obalnog i priobalnog područja i morskog pojasa

FOTOGRAFIJE

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

Project: Reinventing Engagement through Affirmative Citizen Consultations (REACH)

